

سیستم DOI توسط بنیاد بین المللی DOI (IDF) مدیریت می شود و برای همه کاربران اعم از تجاری و غیر تجاری عضویت رایگان دارد و اخیراً استاندارد ایزو را نیز دریافت کرده است. DOI مخفف عبارت Digital Object Identifier، سیستمی برای شناسایی محتوای دیجیتال (اعم از نشریه، کتاب و سایر منابع) در محیط دیجیتال است.

در واقع یک استاندارد بین المللی جهت شناسایی اسناد الکترونیکی است که از دو بخش کد ناشر و کد سند تشکیل شده و به وسیله علامت “ / ” از یکدیگر جدا می شوند. هیچ گونه محدودیتی برای طول نام DOI یا پیشوند و پسوند آن تعریف نشده است.

کد ناشر
10.1016/j.ccr.2008.01.016
کد سند

هر DOI یک شماره منحصر بفرد است که برای شناسایی تنها یک محتوای دیجیتال (مدرک) اختصاص داده می شود. اگرچه سیستم DOI این اطمینان را ایجاد کرده است که یک شماره به یک محتوا اختصاص داده شده و دوبار مورد استفاده قرار نمی گیرد اما مسئولیت اصلی برعهده تقاضا کننده ثبت شماره (یک شرکت یا فرد) و آژانس مسئول ثبت شماره است که برای هر موضوع (محتوا) یک نام DOI اختصاص دهد و دقت در عدم تکراری بودن پیشوند و پسوند این شماره داشته باشد. اطلاعات مربوط به هر شیء دیجیتال در هر زمانی ممکن است تغییر کند اما نام DOI آن هرگز تغییر نمی کند و شما می توانید با این شناسه به موقعیت آن در محیط وب دسترسی داشته باشید.

نام DOI به صورت گسترده ای در نشریات علمی جهت استناد به مقالات ژورنال ها مورد استفاده قرار می گیرد. بیش از ۹۸٪ متقاضیان این سیستم، مقالات پژوهشی هستند.

پایگاه pubmed نیز سیستمی شبیه به DOI دارد که در انتهای اطلاعات کتابشناختی مقالات (در صفحه چکیده) با عنوان اختصاری PMID آن را درج می کند که خاص همان پایگاه است و DOI درمقایسه با آن بمراتب کاملتر و کارآمدتر است. در این پایگاه شماره DOI نیز در برخی مقالات درج می شود که در صفحه مربوط به چکیده آن مقاله قابل مشاهده است.

Serum C-peptide levels and risk of death among adults without diabetes mellitus.

Min JY, Min KB. CMAJ. 2013 Apr 15. [Epub ahead of print]

PMID: 23589428

کاربردهای DOI

- برخی نشریات از شما می خواهند که به هنگام رفرنس نگاری در انتهای مقاله، شاخص DOI هر رفرنس را در رفرنس های خود بکاربرید. لازم به ذکر است که DOI فقط مخصوص مقالات آنلاین نیست بلکه هر جورنالی برای خودش یک DOI اختصاصی دارد که مخصوص Title جورنال است. اکثر ناشران معتبر آکادمیک که در نشر مقالات و کتب علمی فعالیت می کنند، از این شناسه به عنوان یک کد منحصر به فرد برای مقالات و کتب منتشر شده خود در اینترنت استفاده می کنند. از آنجایی که انتخاب کد سند

توسط ناشر تعیین می گردد، ناشران مختلف هر یک استاندارد های خاص خود را برای مقالات هر مجله انتخاب می کنند. چند نمونه DOI از مجلات مختلف در ادامه نشان داده شده است :

10.1021/ar050199q

10.1038/ng.130

10.1103/PhysRevLett.98.013901

10.1111/j.1540-6261.2007.01207.x

Journal Volume	2
Journal Issue	1
Journal Pages	34-41
DOI	10.1037/1931-3896.2.1.34
Publisher	American Psychological Association
Language	English
Publication Year	2008

○ یکی دیگر از کاربرد های DOI این است که تا زمانی که مقاله شما درعین حالی که **Accept** شده و نسخه **Ahead of Print** آن بصورت آنلاین منتشر شده ولی هنوز مکانی برای یکی از شماره های چاپی جورنال برای آن در نظر گرفته نشده است یک DOI برای آن اختصاص داده می شود که می توانید تنها با ذکر نام نویسنده و عنوان مقاله و نام جورنال (بدون ذکر صفحات و شماره مجله و سال مجله) به آن مقاله رفرنس بدهید. در زیر نمونه ای از یک رفرنس نگاری به همراه **PMID** و **DOI** را مشاهده می کنید:

Estruch R, Ros E, Salas-Salvadó J, Covas MI, Corella D, Arós F, et al. Primary prevention of cardiovascular disease with a Mediterranean diet. N Engl J Med. 2013;368(14):1279-90. doi: 10.1056/NEJMoa1200303. PMID: 23432189

○ منحصر بفرد بودن و عملکرد خاص DOI به شما کمک می کند تا برای یافتن یک مقاله در موتورهای جستجوی عمومی مانند **google** هم ، تنها با درج این شماره (بدون نیاز به وارد کردن اطلاعات کامل مقاله چون نویسنده ،عنوان و...) به مقاله مورد نظر (نه لزوما متن کامل آن) دست پیدا کنید . بسیاری از موتورهای جستجو نام های DOI را در نتایج جستجوی خود نشان می دهند .

اطلاعات کاملتر را می توانید از سایت بنیاد بین المللی DOI به آدرس <http://www.doi.org> دریافت دارید.

منابع:

<http://www.terapaper.ir/blog/>
<http://karshenasan.blogfa.com>
http://www.doi.org/doi_handbook/2_Numbers
<http://www.datacite.org/whatisdoi>

دانشگاه علوم پزشکی سمنان
مرکز آموزشی پژوهشی درمانی کوثر

گردآوری و ترجمه: س. کاشیان
کارشناس علوم کتابداری و اطلاع رسانی
فروردین ۱۳۹۱